

Lars-Emil Johansen (SIU):

Endnu en gang indgår Grønlands betydning for Danmarks forsvarspolitiske samarbejde i en drøftelse her i Folketinget, sådan som det har været tilfældet mange gange før.

Endnu en gang føler jeg trang til at understrege den tilsyneladende banale kendsgerning, at Grønland rent faktisk er beboet af et folk, der under hele den kolde krigs tid har spillet en ufri-villig rolle i krigens tjeneste.

Jeg vil derfor benytte denne lejlighed til at gøre det klart, at Grønland intet ønske har om vedblivende at blive brugt i krigens og oprustningens tjeneste. Grønland har tværtimod et ønske om at være i fredens tjeneste og ikke det modsatte.

Lige siden inuit blev tvangsfjernet fra deres hjem i Dundas, umiddelbart før den nugældende grundlov trådte i kraft efter en folkeafstemning her i Danmark i 1953, har Thules befolkning levet i et ufrivilligt naboskab til et militært anlæg, som det ikke har haft adgang til, ikke har haft indsigt i, hvad der foregik, og som lige siden har virket som yderligere isolation af den i forvejen yderst afsides beliggende befolkning. Deres tvangsrettigheder er blevet frataget dem, deres muligheder for en anden form for økonomisk udvikling har været næsten totalt hæmmet af hemmelighedskræmmeri i Thule Air Base, og Thules befolkning har oven i købet været udsat for daglig usikkerhed og forureningsrisiko, som foreløbig har kulmineret i B 52-flyets styrt med brintbomber om bord den 21. januar 1968.

Men en ting er fortidens fejltagelser og respektløs omgang med de berørte mennesker. En anden ting er, hvad nutidens beslutningstagere formår at lære af fortidens fejltagelser. Selv om det ikke burde være nødvendigt, bliver jeg nødt til endnu en gang at gøre opmærksom på, at Grønland rent faktisk har egne demokratisk valgte politikere, der repræsenterer folket i anliggender, der har betydning for det grønlandske folk og den grønlandske nations velbefindende.

Kl. 11.40

Det kan derfor ikke længere være rigtigt, at den danske regering og det danske Folketing tilsyneladende lukker ører og øjne for disse kendsgerninger ved den ene gang efter den anden at diskutere, træffe beslutninger og handle i spørgsmål, der vedrører Grønland, som om der var tale om en ubeboet og øde del af det danske rige. Der er med andre ord et betydeligt demokratisk underskud i den måde, Grønlands mili-

tærstrategiske betydning hidtil og vedblivende er blevet forvaltet på fra dansk side.

Siden afsløringerne i midten af 1990'erne af, hvordan Danmark har brugt Grønland i sine militærpolitiske dispositioner, har der været et stærkt og utvetydigt krav fra Grønlands side om, at den forældede aftale mellem Danmark og USA fra 1951 om Grønlands forsvar blev ophævet og erstattet af en ny, som Grønland gennem sine demokratiske institutioner er part i. Der er jo ikke tale om et helligt skrift, der ikke kan anfægtes, som fru Gitte Seeberg som ordfører for De Konservative anførte, og som udenrigsministeren i sin besvarelse sagde forældes traktater og kan derfor fornys.

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Jeg vil gerne sige tak for debatten. Det ligger mig stærkt på sinde at starte med at svare vores grønlandske medlemmer af Folketinget, fordi jeg er fuldstændig klar over de grønlandske interesser og den grønlandske følsomhed over for spørgsmålet, som er fuldstændig forståelig, naturlig og berettiget.

Jeg vil først sige, at der ikke på USA's forsvarsbudget for 2002 og 2003 er afsat nogen post til opdatering af Thuleradaren. Så vi er altså ikke i nogen situation, hvor det danske Folketing eller den danske regering er ved at træffe en beslutning bag ryggen af Grønland, og det ville vi heller ikke gøre. Det er for at gøre det klart, at vi slet ikke er i nogen forhandlingssituation. Grønland er ikke blevet holdt ude. Det er ikke således, som hr. Lars-Emil Johansen nævnte, at vi har lukket øjne og ører for Grønland. Det har vi slet ikke. Vi er i dialog med Grønland om spørgsmålet, men der er jo for så vidt intet spørgsmål, for ingen har spurgt os, da der er ikke noget at spørge om. Der er end ikke afsat én krone til det, man diskuterer her i dag, som vi skulle have spurgt om, men der er altså ingen amerikanere, der har afsat én krone til spørgsmålet.

Men jeg kan garantere for, at rejses spørgsmålet over for Danmark, så vil vi naturligvis straks tale med Grønland, og det fremgår jo også af den vedtagelse, som vi henviser til, mere så man er klar over, hvad vi vedtager om et øjeblik. Der henviser vi jo til vedtagelsen af den 3. maj 2001, og i den vedtagelse står der som den anden pind, der var kun to punkter:

»Folketinget fremhæver vigtigheden af, at videre overvejelser sker i et fortsat tæt samarbejde